

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Філософський факультет
Кафедра української філософії та культури**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

« 26 » _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

19 Архітектура та будівництво
193 Геодезія та землеустрій
перший (бакалаврський)
Геоінформаційні системи та технології
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2019/2020
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: *І.Г.Адамська*, к.і.н., асистент кафедри української філософії та культури

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2019

Розробники: *Адамська Ірина Геннадіївна*, к.і.н., асистент кафедри української філософії та культури

Затверджено

«*27*» *листопада* 2019 р.

Завідувач кафедри української філософії та культури *М.Ю.Русин* (М.Ю.Русин)

Протокол № *11* від «*27*» *листопада* 2019 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «*26*» *червня* 2019 року № *16*

Голова науково-методичної комісії *І.І.Маслікова* (І.І.Маслікова)

«*26*» *червня* 2019 року

Схвалено науково - методичною комісією ННІ «Інститут геології»

Протокол від «» _____ 2019 року № _____

Голова науково-методичної комісії *В.Демидов* (В.Демидов)

«» _____ 2019 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення культурологічної складової підготовки висококваліфікованого, конкурентоздатного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця, який здобув теоретичні та практичні знання, вміння та навички, що достатні для виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю; поглиблення знань студентів про українську та зарубіжну культуру в контексті розвитку різних регіонів світу від давнини до сучасності, простежуючи міжкультурну взаємодію в різні історичні епохи, в тому числі й на території України; формування знань про історію архітектури.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи розвитку державності України, ключові події світової історії та історії України.

Вміти збирати та інтерпретувати інформацію щодо подій, процесів, феноменів та явищ історії та культури; аналізувати літературу та довідкові матеріали, присвячені історико-культурному розвитку України та інших країн світу.

Володіти елементарними навичками пошуку інформації, критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних, економічних, культурно-мистецьких подій та явищ.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Українська та зарубіжна культура» передбачає ознайомлення студентів з теоретико-методологічними основами дослідження культури, основними етапами розвитку культур світу, типами культури та специфікою регіональних форм. Під час вивчення курсу акцент робиться на аналізі культурних явищ та процесів, що відбувалися в різні історичні періоди, простежуються їх взаємозв'язки та взаємовпливи, а також на виявленні культурних особливостей, що формувалися. Особлива увага приділяється європейському регіону, в межах якого розглядається і розвиток культури на території України. Дисципліна передбачає аналіз характерних рис головних здобутків світового мистецтва, зокрема архітектури, різних історичних етапів, ознайомлення з основними теоретичними працями, діяльністю культурних інституцій.

4. Завдання (навчальні цілі): надати студентам цілісну систему знань про українську та зарубіжну культуру, історію мистецтв, зокрема архітектури; сформуванню у студентів здатність цінувати і поважати різноманітність та мультикультурність, сприймати культурні відмінності у відповідності до їх контексту, здатності працювати в міжнародному середовищі; сформуванню здатність розуміти світоглядні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем; сформуванню здатність до усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів та контекстів, розвинути здатність критично аналізувати історію культури загалом, та історію архітектури зокрема.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК3. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно так і письмово.

ЗК5. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя.

ЗК13. Прагнення до збереження природного навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства.

ЗК14. Визнання морально-етичних аспектів досліджень і необхідності інтелектуальної чесності, а також професійних кодексів поведінки.

ЗК15. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства. усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його

сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні.

ЗК16. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК2. Здатність показувати базові знання із суміжних дисциплін – фізика, хімія, математика, інформатика, екологія, гідрогеологія, геологія, права, економіки тощо), вміння використовувати їх теорії, принципи та технічні підходи.

ФК6. Здатність обробляти, зберігати, інтерпретувати і використовувати отримувані дані за призначенням.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Поняття культури та його багатозначність. Основні функції культури. Основні етапи розвитку культур світу. Культурний контекст розвитку різних регіонів світу від давнини до сучасності, місце української культури в світовій культурній спадщині.	Лекція, самостійна робота	Експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	4
1.2	Основні етапи розвитку культури стародавнього світу. Особливості мистецтва кожного з періодів. Появу та розвиток цивілізацій стародавнього світу. Стародавні культури на території України.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	6
1.3	Періодизацію культури Античності. Загальну характеристику міфології та релігійних уявлень Стародавньої Греції та Стародавнього Риму, особливості формування світогляду та повсякденної культури. Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	6
1.4	Періодизацію середньовічної культури, вплив релігії на розвиток середньовічної культури. Особливості розвитку середньовічної культури в	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях,	6

	Західній Європі, у Візантії та Русі. Основні напрямки та головні досягнення середньовічного мистецтва.		експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	
1.5	Періодизацію та загальну характеристику епохи Відродження. Мистецтво Відродження: основні напрями, головні твори та представників. Реформаційно-гуманістичний напрям в українській культурі.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	6
1.6	Світоглядні засади культури Просвітництва. Мистецтво епохи Просвітництва: основні напрями, головні твори та представників. Специфічні риси бароко в українській культурі.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	6
1.7	Основні етапи та особливості розвитку зарубіжної та української культури в XIX-XXI ст. Основні мистецькі напрямки та їх представники. Поняття модерну, модернізму, постмодернізму.	Лекції, семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, експрес-контроль, підсумкова контрольна робота	6
	Вміти			
2.1	Працювати із спеціалізованою культурологічною та мистецтвознавчою літературою.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
2.2	Проводити аналіз, використовуючи понятійно-категоріальний апарат культурології та належні методи і підходи для характеристики соціокультурних процесів, що відбуваються в різних історико-культурних регіонах світу	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
2.3	Визначати культурну цінність та	Семінари,	Усне	7

	приналежність до певного історичного періоду та регіону творів мистецтва, зокрема об'єктів архітектури.	самостійна робота	опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	
2.4	Визначати самобутні риси української культури та простежувати загальносвітові тенденції в її розвитку	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
Комунікація				
3.1	Використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої культурологічної літератури в підготовці до семінарських занять та під час самостійної роботи.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
3.2	Презентувати результати проведених культурологічних досліджень у вигляді доповідей, есе, презентацій, конспектів тощо; вести полеміку, спираючись на отримані знання.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
3.3	Колективно вирішувати задачі різного рівня складності.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, підсумкова контрольна робота	4
Автономність та відповідальність				
4.1	Самостійно шукати та критично опрацьовувати наукову літературу, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7

4.2	Вирішувати комплексні завдання, пов'язанні із верифікацією результатів існуючих культурологічних досліджень.	Семінари, самостійна робота	Усне опитування на семінарських заняттях, творче завдання, підсумкова контрольна робота	7
-----	--	-----------------------------	---	---

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни															
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2
Використовувати усно і письмово грамотну професійну українську мову та вміння спілкуватися іноземною мовою (англійською) в різних колах суспільства.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, інтелектуальної чесності, професійного кодексу поведінки.												+	+	+	+	+
Володіти методами організації топографо-геодезичного і землепорядного виробництва від польових вимірювань до менеджменту та реалізації топографічної та землепорядної продукції на основі використання знань з основ законодавства і управління виробництвом.															+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.7), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.4); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.2), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах: РН 1.2-1.7, РН 2.1-2.4, РН 3.1-3.3, РН 4.1-4.3 – 56 балів/34 бали*.

2. Експрес-контроль: РН 1.1-1.7 – 15 балів/9 балів.

3. Творче завдання: РН 2.1-2.4, РН 3.1-3.2, РН 4.1-4.2 – 9 балів/5 балів.

4. Підсумкова контрольна робота(письмова): РН 1.1-1.7, РН 2.1-2.4, РН 3.1-3.3, РН 4.1-4.2 – 20 балів/12 балів.

* *максимальний бал / пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.*

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах) та за виконання завдань винесених на самостійне опрацювання. Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів
- в мінімальному вимірі 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Загальна кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

7.2 Організація оцінювання:

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Семінарські заняття	Експрес-контроль	Творче завдання	Підсумкова контрольна робота	Загальна кількість балів
56 балів (max)	15 балів (max)	9 балів (max)	20 балів (max)	100 (max)
34 бали (min)	9 балів (min)	5 балів (min)	12 балів (min)	60 (min)

7.2.1. Робота на семінарських заняттях здійснюється впродовж всього семестру, результати оголошуються студентам індивідуально наприкінці заняття або на початку наступного семінарського заняття (за згодою студентів). Максимальна кількість балів за одне семінарське заняття – 8.

Перелік видів аудиторної роботи на семінарських заняттях та їх оцінка (в балах):

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу. Має у відповіді суттєві неточності.

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

2. Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми.

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

7.2.2. Експрес-контроль (3 письмові роботи) проводиться на семінарському або лекційному занятті. Оцінюється в межах 5 балів за кожну роботу (пороговий рівень позитивної оцінки – 3 бали). Контролі проводяться у формі тестування. Результати оголошуються студентам індивідуально на наступному занятті.

У випадку відсутності студента з поважних причин, відпрацювання та перездачі експрес-контролів здійснюються у відповідності до діючих в Університеті нормативних документів.

7.2.3. Творче завдання готується студентами впродовж семестру і здається не пізніше останнього семінарського заняття – відправляється у Google Classroom або на адресу adamska@knu.ua

Критеріями оцінки творчого завдання є:

- глибоке розкриття проблеми, відображення власної позиції, підведення підсумків	9 балів
- питання розкрито повно, але не відображено власну позицію, підведено підсумки	7-8 бали
- розкрито більшість аспектів питання, підсумки неповні	4-6 бали
- розкрито окремі аспекти питання, підсумки неповні	2-3 бали
- розкрито один з аспектів питання	1 бал

7.2.4. Підсумкова контрольна робота проводиться на останній лекції. Робота оцінюється в межах 20 балів (пороговий рівень позитивної оцінки – 12 балів). Робота складається з 2 питань, що потребують розгорнутої відповіді (оцінюються в межах 10 балів за кожне).

Критеріями оцінки кожного питання є:

- Відповідь повна та подане власне бачення проблеми	10 балів
- Відповідь повна, відображає знання фактичного матеріалу з питання	8-9 балів
- Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	5-7 балів
- Відповідь фрагментарна та наявні помилки при викладі фактичного матеріалу	2-4 бали
- Відповідь має значні помилки	1 бал

Результати оголошуються студентам індивідуально впродовж трьох наступних робочих днів, але не пізніше ніж за день до заліку.

У випадку відсутності студента з поважних причин, відпрацювання та перездачі підсумкової контрольної роботи здійснюються у відповідності до діючих в Університеті нормативних документів.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	Вступ до курсу. Культура як об'єкт міждисциплінарного дослідження	2		1
2	Культура первісного суспільства	2		3
3	Культури Стародавнього світу	2	2	3
4	Антична культура	3		4
5	Стародавні культури на території України. Культура давніх слов'ян	1	2	3
6	Культура зарубіжних країн в епоху Середньовіччя	2		3
7	Культура Візантії та Київської Русі	2	2	3
8	Культура епохи Відродження	2		3
9	Культура України XIV – 1 половини XVII ст.		2	3
10	Культура доби Просвітництва	2		3
11	Культура України в 2 половині XVII – XVIII ст.		2	3
12	Культура зарубіжних країн в XIX ст.	3		3
13	Культура України XIX ст.	1	2	3
14	Основні напрямки розвитку культури зарубіжних країн в XX-XXI ст.	3		4
15	Культура України XX-XXI ст.	1	2	4
	<i>Підсумкова контрольна робота</i>	2		
	ВСЬОГО	28	14	46

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекції – **28 год.**

Семінари – **14 год.**

Консультації - **2 год.**

Самостійна робота - **46 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Безвершук Ж.О. Історія культури в термінах і назвах: словник-довідник. – К.: Вища школа, 2003. – 399 с.
2. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. - М.: АСТ-ПРЕСС: Галарт, 2000. - 623 с.
3. История искусства зарубежных стран / под ред. Ц.Г. Нессельштраус. – М.: Сварог и К, 2003. – 672 с.
4. Історія світової культури: навч. посіб. / керівник авт. колективу Л. Т. Левчук. – 3-те вид., перероб. і доп. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 400 с.
5. Історія української архітектури / за ред. В. І. Тимофійска. – К.: Техніка, 2003. – 472 с.
6. Історія української культури / за загал. ред. І. Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2002. – 656 с.
7. Історія української культури: у 5 т., 9 кн. / ред. кол.: Скрипник Г.А., Пилипчук Р.Я., Рубан В.В., Пономар Л.Г. [та ін.]. – К., 2001 – 2013.
8. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.С.Конверського. – Харків: Фоліо, 2013. – 863 с.
9. Попович М.В. Нарис з історії культури України. – К.: «АртЕк», 1998. – 728 с.
10. Українська культура в європейському контексті / Ю.П.Богуцький, В.П.Андрущенко, Ж.О.Безвершук, Л.М.Новохатько. - К.: Знання, 2007. - 679 с.

Додаткова:

1. Вазари Дж. Жизнеописания знаменитых живописцев: Джотто, Боттичелли и другие / пер. с ит. А. Венедиктова, А. Габричевского. – СПб.: Азбука-классика, 2006. – 342 с.
2. Вельфлин Г. Основные понятия истории искусств: проблема эволюции стиля в новом искусстве / пер. с нем. А. А. Франковского; вступ. ст. Р. Пельше. – М.: В. Шевчук, 2009. – 289 с.
3. Герман М. Модернизм. Искусство первой половины XX века. - СПб.: Азбука-классика, 2003. – 408 с.
4. Искусство: Романское искусство. Готика. Возрождение. Барокко / Пер. с ит. А. Голосовской, Н. Аронова. – М.: Астрель, Премьера, АСТ, 2001. – 305 с.
5. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. / голов. ред. Г. Скрипник. – К., 2007-2011.
6. Історія українського мистецтва: у 5 т. / голов. ред. Г. Скрипник. – К., 2007-2011.
7. Історія українського театру. У 3 томах / редкол.: Г. А. Скрипник (голова) та ін. – Т. 1: Від витоків до XX століття. – К., 2017. – 676 с.; Т.2 (1900-1945). – К., 2009. – 876 с.
8. Карсавин Л.П. Культура средних веков. – К., 1995 – 320 с.
9. Корній Л. П. Історія української музичної культури від давнини до початку XX століття. – К.: Муз. Україна, 2018. – 362 с.
10. Кривач Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво. У 5-ти кн. – Львів: Світ. – 2003-2007.
11. Крыжицкий С. Д. Архитектура античных государств Северного Причерноморья. – К., Наукова думка, 1993. – 248 с.
12. Нариси з історії кіномистецтва України / ред.-упоряд. І. Зубавіна; голова ред. кол. В. Сидоренко. – Київ: Інтертехнологія, 2006. – 864 с.
13. Огієнко І. Українська культура: коротка історія культур. життя укр. народа: курс, читаний в укр. нар. ун-ті / Іван Огієнко. – К.: Вид-во Книгарні С. Череповського, 1918. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=323>

14. Раздольская В.И. Европейское искусство XIX века. Классицизм, романтизм. – СПб.: Азбука-классика, 2005. – 368 с.
15. Семенов В. Первобытное искусство. Каменный век. Бронзовый век. – СПб: Азбука-классика, 2008. – 592 с.
16. Сторчай О. Мистецька освіта в Київському університеті (1834-1924 pp.). – К., 2009. – 335 с. <http://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/monografiji/2009/Storehay.pdf>
17. Суриков И.Е. Древняя Греция: история и культура. – М.: АСТ; Астрель, 2005. – 190 с.
18. Щолокова О.П., Шип С.В., Шевнюк О.Л., Семашко О.М. Світова художня культура. Від первісного суспільства до початку середньовіччя / Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. – К.: Вища школа, 2004. – 175 с.
19. Якимович А. Новое время. Искусство и культура XVII-XVIII веков. – СПб: Азбука-классика, 2004. – 440 с.
20. Panofsky E. Studies in Iconology: Humanistic Themes in the Art of the Renaissance. – New York, Oxford University Press, 1939. – Pp. xxxiii+262.

10. Додаткові ресурси:

<http://txim.history.knu.ua/index.php/TXIM> - Текст і образ: актуальні проблеми історії мистецтва, науковий журнал кафедри історії мистецтв, історичний факультет КНУ імені Тараса Шевченка

<http://sm.etnolog.org.ua/> - Студії мистецтвознавчі, науковий журнал Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України

<http://um.etnolog.org.ua/> - Українське мистецтвознавство, науковий журнал Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України

<http://elib.nplu.org/object.html?id=1272> – журнал «Українська культура»

<http://www.vgosau.kiev.ua/index.php?>

[option=com_content&view=category&layout=blog&id=93&Itemid=171](http://www.vgosau.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=93&Itemid=171)

«Археологія».

- журнал